

Сосідко Ірина В'ячеславівна,

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-0067-7930>,

молодша наукова співробітниця

відділ технологій електронного науково-інформаційного обслуговування

Інститут інформаційних технологій,

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського,

Київ, Україна

e-mail: sosidko@nbuv.gov.ua

Глобальні та національні вебресурси з філософських наук

Розглядаються особливості глобальних та національних електронних ресурсів із філософії та суміжних наук, здійснюється аналіз функцій, інформаційного наповнення та значення для користувачів.

Ключові слова: електронна бібліотека, інтернет-джерела, вебресурси, тематичний інтернет-навігатор, філософські науки.

У сучасному інформаційному суспільстві змінюються способи створення, поширення і споживання знань. Філософські науки не стали винятком і дедалі більшу роль у освітній та дослідницькій діяльності відіграють електронні бібліотеки, енциклопедії та спеціалізовані ресурси. Завдяки розвитку цифрових технологій дослідники отримують швидкий доступ до філософських першоджерел, бібліографічних баз, наукових статей, довідників, енциклопедій та тематичних цифрових проєктів.

Важливу роль відіграє поєднання глобальних та локальних електронних ресурсів. Глобальні ресурси, такі як електронні бібліотеки, дають можливість опрацьовувати світову філософську спадщину та найсучасніші дослідження, розуміти актуальність та перспективність тих чи інших наукових напрямків. Локальні ресурси сприяють популяризації української філософської думки, роз-

витку національного наукового простору, створенню унікальних цифрових проєктів.

Серед глобальних міжнародних філософських проєктів в першу чергу слід виділити наступні:

Stanford Encyclopedia of Philosophy (<https://plato.stanford.edu/>) – один із найавторитетніших електронних філософських ресурсів. SEP – це новаторська онлайн-енциклопедія, створена у 1995 році. Статті до енциклопедії може внести кожен, але будь-яка стаття чи редагування перевіряється членами редакційної колегії, що складається із викладачів провідних університетів світу. Станом на 2023 рік ресурс містить біля 1800 записів. Засновник – Стенфордський університет.

PhilPapers (<https://philpapers.org/>) – покажчик дослідницької літератури з філософії та суміжних наук. Є однією із найбільших баз статей, журналів та книг, містить архів відкритого доступу із 500 тис. записів, інтегрований з індексом цитування. PhilPapers був спочатку розроблений у 2006–2009 рр. у Центрі свідомості Австралійського національного університету, зараз проєктом займається Центр цифрової філософії імені Девіда Бурже Західного університету.

Perseus Digital Library (<https://www.perseus.tufts.edu/hopper/>) – це одна із перших електронних бібліотек, заснована у 1985 році. З моменту заснування бібліотека зосередилася на класичних працях латиною та давньогрецькою мовами. Згодом проєкт розширився, і зараз в бібліотеці представлені колекції англійською, німецькою, арабською мовами. Колекції цифрової бібліотеки Персей містять не лише філософські праці, але вона є незамінною для дослідників філософії античності та середньовіччя через зручні інтегровані інструменти. Наприклад, при роботі із перекладом роботи, при наведенні на слово можна прочитати термін в оригіналі, що дозволяє уникнути хибних інтерпретацій перекладача. Крім того, можна відкрити декілька вікон на екрані, і читати паралельно оригінал, переклад і коментарі, також існує інтеграція зі словниками, що допомагає зрозуміти всі значення терміна, існують і інші інструменти.

Серед вітчизняних інтернет-джерел за тематичним і функціональним наповненням слід звернути увагу на наступні ресурси:

Філософія і Релігієзнавство (<https://tureligious.com.ua/>) – це український науково-популярний вебресурс, який висвітлює філософські, релігієзнавчі, культурологічні та історичні теми, та орієнтується на широке коло користувачів. Засновник, редактори та автори – професійні філософи, що робить портал авторитетним джерелом інформації.

Ще одним цікавим вітчизняним ресурсом є *Skovoroda Club* (<https://www.skovoroda.club/>) – сайт присвячений українському філософу Григорію Сковороді. На сайті можна ознайомитися із біографією Г. Сковороди, його працями, науковими статтями, присвяченими його роботам. Ресурс ілюстрований великою кількістю зображень, створених спеціально для проекту.

Окрім суто електронних бібліотек набирають популярності проекти, які поєднують тексти та аудіовізуальний контекст. *Нова бібліотека Софії-Мудрості* (<https://www.newlib.org.ua/>) — це спільний проєкт Відкритого православного університету Святої Софії-Премудрості, Державної служби України з етнополітики та свободи совісті, Національного заповідника «Софія Київська» та НВО «Дух і літера». Сайт започаткований як інклюзивний інтерактивний майданчик, покликаний об'єднати зусилля релігійних спільнот, суспільствознавців, мистецтвознавців, істориків, бібліотекарів і всіх небайдужих.

Зважаючи на стрімке збільшення електронних ресурсів все актуальнішим стає питання опрацювання та організації доступу до інформації. В цьому контексті особливого значення набуває бібліотека – як центр акумулювання та опрацювання інформаційних ресурсів. У Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського таким проєктом є Тематичний інтернет-навігатор. У межах роботи над інтернет-навігатором здійснюється пошук, відбір, аналіз інтернет-ресурсів з різних галузей знань, зокрема філософських наук. На даний момент в Тематичному інтернет-навігаторі понад 80 ресурсів філософської тематики. Робота над цим розділом триває, постійно здійснюється моніторинг міжнародних та українських ресурсів.

Сучасний інтернет-простір містить велику кількість цифрових ресурсів, які відрізняються тематикою, наповненням та призначенням. Їх виявлення та систематизація є важливою частиною роботи бібліотек у сучасному світі. Формування інтернет-навігатора на основі наукової цінності, інформаційного наповнення та актуальності забезпечують доступ користувачів до якісної та актуальної інформації.

Iryna Sosidko,

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-0067-7930>,

Junior Researcher,

Department of Technologies of Electronic Scientific and Information Service,

Institute of Information Technologies,

V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine,

Kyiv, Ukraine

e-mail: sosidko@nbuv.gov.ua

Global and national web-resources in philosophical sciences

The features of global and national electronic resources in philosophy and related sciences are considered, the functions, information content and significance for users are analyzed.

Keywords: electronic library, Internet-sources, web-resources, Thematic Internet navigator, philosophical sciences.